

Sygn. akt VIII Pz 165/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Grzegorz Tyrka

Sędziowie: SSO Teresa Kalinka

SSR(del.) Anna Capik-Pater

po rozpoznaniu w dniu 28 grudnia 2018 r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy E. O.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o świadczenie rekompensacyjne

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie zawarte w pkt 2 wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 22 października 2018 r. sygn. akt IV P 559/18

p o s t a n a w i a:

zmienić punkt 2 wyroku w ten sposób, że odstępuje od obciążenia powódki kosztami postępowania.

(-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSR(del.) Anna Capik-Pater

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Powódka domagała się zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz kwoty 10 000 zł tytułem rekompensaty w związku z utratą prawa do deputatu węglowego w rozumieniu ustawy z dnia 12 października 2017r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017r., poz. 1971).

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 22 października 2018 roku Sąd Rejonowy w pkt 1 oddalił powództwo, w pkt 2 zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1 350 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na uzasadnienie pkt 2 wyroku podano, że podstawą prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu były normy prawne, a to art. 98 k.p.c., § 2 pkt 4 w związku z § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1804).

Powódka wniosła zażalenie na postanowienie zawarte w pkt 2 wyroku z dnia 22 października 2018 roku, domagając się jego zmiany i odstąpienie od obciążenia powódki kosztami procesu.

Na uzasadnienie podano, że obciążenie kosztami procesu było niesprawiedliwe oraz przerasta możliwości finansowe powódki. Powódka utrzymuje się z renty rodzinnej po zmarłym małżonku w wysokości 2 900 zł. Powódka na bieżące utrzymanie przeznacza 1 000 zł, a dodatkowo spłaca kredyt na zakup zakładowego mieszkania. Powódka dodała, że samodzielnie wystąpiła na drogę sądową, bowiem o możliwości wniesienia powództwa dowiedziała się od Stowarzyszenia (...).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

zażalenie powódki zasługuje na uwzględnienie.

Powódka w niniejszej sprawie domagała się zasądzenia kwoty 10 000 zł z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla na podstawie ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla. Zaskarżoną decyzją pozwana odmówiła powódce prawa do spornego świadczenia, wskazując w uzasadnieniu, że jest ona osobą nieuprawnioną.

Bezsporne było, że powódka nie spełniała przesłanek do nabycia prawa do rekompensaty.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Jedną z podstaw odstąpienia od obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej w oparciu o przepis art. 102 k.p.c. może stanowić słuszność żądań w chwili ich zgłoszenia. Wypełniając wniosek o świadczenie rekompensacyjne, powódka miała do dyspozycji pismo jak wypełnić wniosek wraz z pełną, czytelną informacją, kto jest osobą uprawnioną. Również w zaskarżonej decyzji odmownej pozwana ponownie wskazała podstawy rozstrzygnięcia.

Odstąpienie od obciążania strony przegrywającej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego jest możliwe jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, tj. wówczas, gdy z uwagi na okoliczności faktyczne konkretnej sprawy zastosowanie ogólnych zasad odpowiedzialności za wynik procesu byłoby sprzeczne z zasadą słuszności. Przyznanie przez ustawodawcę prawa do rekompensaty niektórym emerytom i rencistom nie przemawia za odstąpieniem osób nieuprawnionych od obciążania kosztami postępowania. Powództwo od samego początku było bezpodstawne i strona wnosząca pozew winna liczyć się z obowiązkiem poniesienia kosztów wywołanych swoim działaniem. Podstawą oceny, czy zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek może być zachowanie się strony w procesie, jak i jej sytuacja pozaprocessowa.

Regulacja zawarta w art. 102 k.p.c. stanowi odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik postępowania i jest zarazem podkreśleniem przez ustawodawcę przyjętej w Kodeksie postępowania cywilnego zasady słuszności przy orzekaniu o kosztach procesu. Stanowi ona pewnego rodzaju wentyl bezpieczeństwa dla podmiotów, które byłyby zobowiązane do zwrotu kosztów na zasadzie art. 98 k.p.c., jeżeli w szczególnie uzasadnionych wypadkach względy słuszności przemawiają za tym, aby takiej strony nie obciążać kosztami w całości lub w części (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2013 roku, w sprawie II CZ 154/12, opublikowane w L.).

Z brzmienia omawianego przepisu wynika, że sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle. Uprawnienie sądu nie jest tu jednak dowolne, na co wskazuje przyjęte w tym przepisie sformułowanie „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. Użyte sformułowanie oznacza, że przy stosowaniu tej regulacji sąd nie może dokonywać wykładni rozszerzającej i sąd powinien, stosując ten przepis, mieć na uwadze konkretny stan faktyczny występujący w sprawie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 września 2013 roku, w sprawie I ACA 466/13; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 3 maja 2014 roku, w sprawie I ACz 294/14).

Kodeks nie precyzuje, jakie kryteria muszą być spełnione dla przyjęcia w danej sprawie, że zachodzą okoliczności objęte sformułowaniem „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. W orzecznictwie wskazuje się, że chodzi o takie sytuacje, które wskazują, że ponoszenie kosztów pozostawało w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Przykładowo wskazuje się, że należą do nich okoliczności związane z przebiegiem sprawy – charakter zgłoszonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, przedawnienie roszczenia oraz leżące poza procesem – sytuacja majątkowa i życiowa strony. Ocena, czy takie wypadki wystąpiły w konkretnej sprawie, należy do sądu, który powinien dokonać jej w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 roku, w sprawie V CZ 124/12, opublikowane w L.).

Powódka wykazała, że znajduje się w trudnej sytuacji życiowej. Poniesienie przez powódkę kosztów pozostaje w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Powódka posiada prawo do renty rodzinnej w niskiej wysokości i dochód w całości przeznaczona na bieżące utrzymanie oraz spłatę kredytu zakupu mieszkania.

W związku z tym zażalenie uwzględniono na podstawie art. 397 k.p.c. w związku z art. 386 § 1 k.p.c. przy zastosowaniu art. 102 k.p.c.

(-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSR(del.) Anna Capik-Pater

Sędzia Przewodniczący Sędzia